

LEEUEWENDEEL

Wijkkrant van Wijkvereniging Leeuwendaal | Uitgave: Zomer 2022

Oekraïense vlag in de wijk 🦁 Nieuwbouw in de wijk 🦁 Muziek in de wijk
Walking Hockey op de Rijswijsche Hockey Club 🦁 Steun in Coronatijden
Koningsdag als vanouds! 🦁 Groen op de Stoep 🦁 Barbies in de wijk

In dit nummer:

Agenda van activiteiten van Wijkvereniging Leeuwendaal	5
Paasbrunch in de Leeuwendaalkerk	6
Oekraïense vlag in de wijk	7
Nieuwbouw in de wijk (2)	10
Nieuwe ondernemer naast de wijk	12
Walking Hockey (55+) op de Rijswijksche Hockey Club	16
Steun in Coronatijden	18
Koningsdag als vanouds!	19
Het verhaal van je leven	20
Groen op de stoep	24
Muziek in de wijk	26
Barbies in de wijk	28
Open kaartspelletjesmiddag in Amicitia	30
Column	31

Colofon

Leeuwendeel is het communicatiemiddel van de wijkvereniging Leeuwendaal

Bestuur Wijkvereniging Leeuwendaal:

Wilgert Opraus, voorzitter, tel. 06 10 97 16 34
Martijn Runderkamp, penningmeester, e-mail:
penningmeester@wijkvereniging-leeuwendaal.nl,
tel. 06 51 33 26 38
Paul Koeslag, algemeen lid/communicatie
Karin Brogtrop, secretaris
Anja Verlaan, lid

Contactgegevens:

Internet: www.wijkvereniging-leeuwendaal.nl
E-mail: info@wijkvereniging-leeuwendaal.nl
Facebook: www.facebook.com/wijkverenigingleeuwendaal

Redactie Wijkkrant:

Redactie: Barbara Schilperoort, Erika Priebee,
Nora Groot, Annemiek van der Zande
Eindredactie: Marissa Koopmans
E-mail: wijkkrantleeuwendaal@gmail.com

Vormgeving, realisatie en drukwerk:

Phytalis
Geestbrugkade 35, 2281 CX Rijswijk
(070) 320 61 57
Internet: www.phytalis.nl
E-mail: info@phytalis.nl

Versijning, Oplage & Verspreiding:

Frequentie: 4 keer per jaar
Oplage: 1.200 stuks
Verspreiding: alle adressen in wijk Leeuwendaal
(Rijswijk ZH) en direct betrokkenen

Beste Wijkgenoten,

Dit voorwoord is veel te kort om alle activiteiten van de afgelopen maanden op te noemen. Laat ik daarom maar snel beginnen: Het lijsttrekkersdebat in de Compagnie pilde bijna uit. De elf Rijs-wijkse politieke partijen hadden gehoor gegeven aan onze uitnodiging om te debatteren over twee relevante thema's in onze wijk: de toekomst van de Geestbrugweg en afvalverwerking. Wat duidelijk werd: hier is het laatste nog niet over gezegd! Onze lenteborrel in de Conkelaer bracht best een aardig clubje mensen op de been. Er was zelfs een verdwaalde lijsttrekker te vinden. De week erop was er alweer speeltuinborrel om het veegseizoen te openen. De speeltuin blonk het nieuwe seizoen tegemoet, evenals de borrelaars die elkaar weer wat beter leerden kennen. Het beloofde zandbak-deksel laat nog even op zich wachten, want de klus is te klein om aan te nemen voor timmermannen in deze overspannen bouwmarkt. Daarna volgde het koningsnummer van de wijk: koningsdag! Wat een feest. Mijn dochters hebben al het grote sta-in-de-weg speeltuig vakkundig verpatst op de kindermarkt en er minstens zoveel nieuw speelgoed voor teruggekocht. Daarnaast heeft de strijd

der titanen die dag tot een ware verbroedering onder de buurmannen in mijn straat geleid. Waar we voorheen elkaar bedeesd groeten als 'familiaal strangers' zijn we nu geharde veteranen die diep verbonden zijn door de epische strijd die we gezamenlijk hebben geleverd. Het zal nooit meer hetzelfde zijn. Dat zullen we niet vergeten. Graag had ik ook nog straat-speeldag, paasbrunch en komende activiteiten aangehaald, maar net als de activiteiten zelf, puilt dit voorwoord nu al uit. Heerlijk dat er zoveel te beleven valt.

Wilgert Opraus - Voorzitter Wijkvereniging Leeuwendaal

Van de redactie

Nou moe. Zoveel reuring in de wijk, hierboven door Wilgert beschreven, dat er maar een klein hoekje overblijft voor de redactie. Okee, dan houd ik het kort. Dit is sowieso mijn laatste schrijven op deze pagina. In de loop der jaren is mijn voorwoord van bovenaan deze pagina naar beneden verschoven. Eerst tijdelijk en toen toch wat langduriger.

Het was altijd leuk om over de wijk te schrijven. En om de verhalen van onze schrijvers ieder kwartaal tot een mooi geheel te kneden. Nu draag ik het stokje over aan Annemiek van der Zande. Annemiek, veel succes en vooral plezier met deze mooie wijkglossy!

Marissa Koopmans - Eindredacteur Leeuwendeel

Financieel gezond worden en/of blijven?

- financiële planning
- risicobeheer
- echtscheidingsbemiddeling
- hypotheek
- pensioenen
- verzekeringen

Ons team helpt u graag

lancyr+

Adviesgroep Rijswijk

Verzekeringen & Financieel Advies

Nijverheidsstraat 112 • 2288 BB Rijswijk • 070 390 72 35 • info@lancyrrijswijk.nl

Chez Michelle

pure, natural & personal skincare

U bent bij mij welkom voor natuurzuivere huidverzorging & behandelingen waarbij aandacht, kwaliteit en een persoonlijke benadering voorop staan.

- Behandelingen en producten van Dr. Hauschka Cosmetics
- Ook voor advies en aanschaf producten
- Scholieren en studenten 10% korting

Frederiklaan 35
2281 XM Rijswijk

T 06 - 25053569
E info@chez-michelle.nl

W www.chez-michelle.nl
F [ChezMichelleSkincare](https://www.facebook.com/ChezMichelleSkincare)

Activiteiten in Leeuwendaal

Iedere eerste woensdag van de maand: Koffie drinken in Amicitia

Een gezellig bakje koffie drinken met buurtgenoten. Voor iedereen toegankelijk. Vanaf 10:30 in sociëteit Amicitia, oranjelaan 39.

Dit jaar komen er meerdere activiteiten samen op 20 augustus, de laatste dag van de zomervakantie:

Zaterdag 20 augustus:

Leeuwendaal Rally

Gezellige auto puzzeltocht door de regio. Heb je een bijzondere auto? Zo niet, rij dan lekker mee. De tocht eindigt op onze jaarlijkse zomerborrel onder de kastanjeboom.

Zomerborrel onder de kastanjeboom

Ontwakend uit je vakantiedroom, ga je zomerborrelen onder de kastanje boom. Zoals elk jaar houden we op de laatste zaterdagmiddag van de zomervakantie weer borrel om iedereen weer te ontmoeten na een mooie zomer. Inclusief luchtkasteel voor de kleintjes.

Leeuwendaalrun (onder voorbehoud van vrijwilligers)

Kids-run voor de kleintjes van 1 km door de wijk. Eindigend bij het luchtkasteel van de wijkborrel. Met als beloning een echte medaille! Ook zal weer 5 of 10 km hardgelopen kunnen worden langs de Vliet. Dit is nog afhankelijk van het aantal vrijwilligers dat ons wil meehelpen. Meld je aan via: leeuwendaalrun@gmail.com

Zaterdag 18 september: Kaartspelmiddag Amicitia

Voor de één een begrip, voor de ander een raadsel: Wat is toch precies dat gebouw 'Sociëteit Amicitia' aan de oranjelaan 39? Kom zelf kijken! De leden van vereniging Amicitia komen hier samen om te kaarten en te bridgen. Om kennis te maken houden zijn een open kaartspelletjes middag van 14:00 tot 17:00. Zie ook pagina 30.

CONTACTPERSONEN IN DE WIJK

Leeuwenkoor:	Annelies Stumpel, astumpel@planet.nl
Kunst ter plekke:	Frans Werter, kunstterplekke@gmail.com
Oranjecomité:	info@ocleeuwendaal.nl
Straatspeeldag:	buitenspeeldagleeuwendaal@gmail.com
Leeuwendaal Duurzaam en Groen:	info@barbaraschilperoortteksten.nl
Veegrooster speeltuin Mauritslaan:	Veegrooster.mauritslaan@gmail.com
BVG De Compagnie:	info@bvgdecompagnie.nl

Mist u nog iets? Laat het ons weten!

Paasbrunch in de Leeuwendaalkerk

Het maakt niet uit welke leeftijd je hebt, er is altijd iets te doen in Leeuwendaal. Omdat springkussens en hardloophwedstrijden misschien minder populair zijn onder onze seniore wijkbewoners, hebben we daar speciale activiteiten voor.

Er wordt maandelijks koffie gedronken in Amicitia, daarnaast wordt er jaarlijks een Paasbrunch en High Tea gehouden. De Paasbrunch gebeurde dit jaar voor het eerst in samenwerking met de Leeuwendaalkerk. De kerk haalt net als de wijkvereniging veel voldoening uit haar verbindende functie in de wijk. Zo organiseren zij zelf ook hun wekelijkse koffie ochtenden en maaltijd avonden waarin iedereen welkom is.

Deze Paasbrunch stond onder bezielende leiding van Bep, chef de cuisine en nog twee vrijwilligers van de kerk. Samen met Anja en Paul van het bestuur van de wijkvereniging serveerden zij 24 gasten aan drie tafels. De riante Paasbrunch betrof soep, gevulde eieren, sandwiches met zalm, Franse kaas, Paasbrood, paaseitjes, etc.

Naast het kostelijk eten draaide het natuurlijk vooral om de geanimeerde gesprekken en het gemoedelijk samenzijn. Na een geslaagde brunch kijkt iedereen uit naar de komende High Tea in het najaar!

*Namens de wijkvereniging,
Wilgert Opraus*

Sinds het begin van de oorlog in Oekraïne wappert er een blauw-gele vlag in de Oranjestad. Ik ging een kijkje nemen bij de bewoners om te weten wat hier achter schuil gaat.

Gastgezin

Toen de oorlog in Oekraïne uitbrak, wilden Emmy van Ommen en Jos Bruns laten zien dat de oorlog hen niet onberoerd liet. Ze bestelden een Oekraïense vlag en na enkele dagen lag die op de mat. Sindsdien hangt de vlag buiten. Tot nu toe de enige in de wijk. Emmy en Jos hebben zich ook opgegeven als gastgezin voor Oekraïense vluchtelingen. Samen met hun zoon die met zijn gezin in de buurt woont. Het idee is dat ze in de twee huizen plek kunnen bieden aan een Oekraïense familie.

We kunnen nu iets doen

Vluchtelingen opvangen in je huis. Dat doe je niet zomaar. Emmy heeft zich altijd afgevraagd wat zij zou doen in een oorlogssituatie. Met de heftige beelden van de oorlog in Oekraïne, was dat eigenlijk geen vraag meer. Het was dan ook haar idee om het huis aan te melden als opvangplek. Jos vond het pri-

ma. Hij herinnert zich dat zijn familieleden in de hongervinter destijds ook elders zijn opgevangen. Dat was toen heel gewoon. Nu kunnen zij iets doen voor Oekraïense vluchtelingen. Emmy werkt als vrijwilliger in het AZC van Rijswijk waar ze Nederlandse taalles geeft. Daar ziet ze wat vluchtelingen meemaken. Wellicht maakt dat het verschil.

Nog even wachten

De kamers in huis zijn gereed gemaakt en de vertaalapp is geïnstalleerd. Oekraïense vluchtelingen wonen er nog niet. Van de organisatie, takecarebnb, ontvangen Emmy en Jos elke week een update met de melding dat het nog even gaat duren. Er zijn veel vluchtelingen en veel gastgezinnen. Het matchen vergt tijd, omdat het zorgvuldig moet gebeuren. Emmy en Jos wachten rustig af.

Annemiek van der Zande

Miele

Specialist in wassen en drogen

Met de beste service!

De Vries elektro is ook uw specialist in witgoed, zowel voor vrijstaande als inbouwapparaten. Onze deskundige adviseurs helpen u graag bij het maken van de juiste keuze voor de beste apparatuur. Kom bij ons langs en bekijk het brede Miele assortiment in onze Miele shop of neem contact op voor een gepast advies op afstand. Ook voor Miele accessoires en onderhoudsproducten bent u bij ons aan het juiste adres. Uw Miele aankoop wordt door ons eigen installatieteam bezorgd en vakkundig geïnstalleerd en oude apparaten voeren wij op een verantwoorde manier af. U bent van harte welkom in onze Miele shop of neem voor al uw vragen contact met ons op.

de Vries | elektro

SINDS 1930

BEELD • GELUID • WITGOED

www.devrieselektro.nl

Emmastraat 10 - Rijswijk - T. 070 390 05 05 - info@devrieselektro.nl

KORTELAND
AUTO'S

- * in- & verkoop
- * onderhoud & reparatie
- * apk
- * schadeherstel
- * aircoservice

Korteland Auto's en Onderdelen BV

Oranjelaan 42 - 2281 GE Rijswijk - 070 390 29 00

www.kortelandautos.nl - info@kortelandautos.nl

Buurtrestaurant voor:

.Private dining

.Table d'Hote

.Wijnproeverijen met food pairing

.Kooklessen vanaf 1 tot 8 personen

Traiteur voor :

.Home cooking

.Afternoon tea

.Wijnproeverijen op locatie

Batelaan Culinair
Haagweg 171
2281aj Rijswijk

peterbatelaan@kpnmail.nl
0634003224

Vooraanzicht van de N.V. Chemische Fabriek Rijswijk aan de Trekvljet 1948

De bouw van het appartementencomplex aan de Geestbruggade ligt ondanks de soms lastige levering van de bouwmaterialen nog steeds op schema. Als er geen tegenslagen komen, is de bouw eind september begin oktober gereed. In de 2e aflevering wil ik iets vertellen over de geschiedenis van de locatie en de omgeving waar de bouw plaats vindt.

Dit deel van de Geestbruggade was vroeger een industrieel gebied. De fabrieken waren gesitueerd aan de Geestbruggade, waar de goederen vaak per schip aan- en afgevoerd werden. Na enig speurwerk in het digitale archief van de gemeente Rijswijk en gesprekken met bewoners die al lange tijd aan Nassaukade wonen kreeg ik een beeld van de Geestbruggade en Nassaukade zoals deze in de jaren 50 en 60 van de vorige eeuw er bij lagen. In het gebouw van de Compagnie zat destijds het kantoor van de importeur van Scania vrachtwagens. Daarnaast was begin 1900 de NV Zwitsersche Waschinrichting en Ververij Rijswijk gevestigd. Een grote wasserij waar in 1960 ongeveer 600 mensen werkten. In dat jaar werd de wasserij overgenomen door Palthe. In 1969 werd de wasserij gesloten. Er werkten toen nog 125 mensen, deze kwamen op straat te staan. Het gebouw is in 1973 ontmanteld en omge-

bouwd tot kantoorgebouw waar de zorgaanbieder Horst en Vlietstreek (Florence) zich vestigde. Na het vertrek van de zorginstelling werd het een bedrijfsverzamelgebouw voor kleinere ondernemingen; de huidige Compagnie.

Daarnaast waren de NV Chemische fabriek Rijswijk en de Internationale verffabriek BV gevestigd. De verffabriek is rond 1980 vertrokken en nadat de bodem gesaneerd was,

Vooraanzicht van de N.V. Chemische Fabriek Rijswijk 1948

Het laboratorium van de NV Chemische fabriek Rijswijk 1969

is daar midden jaren 90 het appartementencomplex Nassau Residentie gebouwd. Het terrein van de NV Chemische fabriek Rijswijk was het laatst overgebleven stuk wat nog niet bebouwd was. Dit perceel was tot 2000 eigendom van de NV Chemische Fabriek Rijswijk. Hier werden sinds de jaren 30 cosmetische producten voor gezichtsverzorging van Dr. Van der Hoog gemaakt. Een medewerker van Dr. Van der Hoog heeft uit hun archief oude foto's en verhalen uit de jaren 60 opgespeurd en ter beschikking gesteld voor publicatie.

In die tijd werden de verse komkommers voor de reinigingsmelk per boot aangevoerd via de Trekvluit. Mijn eega vertelde dat, toen zij ongeveer 15 jaar was deze reinigingsmelk op advies van de drogist ging gebruiken. Dat was halverwege de jaren 60. Het was in die tijd HET middel voor gezichtsreiniging en het was een natuurproduct. Nooit geweten

dat dit hier in Rijswijk aan de Geestbrugkade werd gemaakt.

Dr. Van der Hoog is in 2000 verhuisd naar de Zuiderweg in Rijswijk. In 2008 hebben ze Rijswijk verlaten en zijn ze verhuisd naar Weesp. Rond die tijd zijn ze ook gestopt met de productie in eigen beheer. De naam dr. Van der Hoog bestaat nog steeds en staat ook nog steeds voor cosmetica met natuurlijke ingrediënten.

Nadat de fabriek gesloopt was, heeft het terrein tot 2021 braak gelegen. De wijziging van het bestemmingsplan heeft de nodige tijd gekost en de bodem bleek verontreinigd te zijn. Na de sanering kon de bouw van start gaan.

Dit artikel is tot stand gekomen met medewerking van Dr. van der Hoog, Bakels en Ouwerkerk en niet te vergeten dankzij het ijzersterke geheugen van Paul Groot en Trix Groot Breumelhof, bewoners van de Nassaukade.

In de najaarseditie van onze wijkkrant verschijnt het laatste artikel in de serie "nieuwbouw in de wijk". Daarin komen onder meer enkele toekomstige bewoners aan het woord.

Jan Oosterdijk

Verffabriek

Het is vast elke Leeuwendaaler opgevallen die vanuit de wijk het oude centrum binnenwandelt. In de Herenstraat zit een nieuwe kapperszaak aan de linkerkant: MartinHair. Wij interviewden de trotse eigenaresse: Roshnie Ramawadhoebé.

Even voorstellen

Sinds drie maanden is Roshnie de eigenaresse van de nieuwste vestiging van MartinHair aan de Herenstraat. Op de plek waar tot voor kort de Leeuwendaalers terecht konden voor een goed wijnadvies (bij de Smaak van het Zuiden) kunnen zij nu bij Roshnie en haar collega Brenda terecht voor haaradvies, een nieuwe coupe of een hoofdmassage en vitaminebehandeling.

Roshnie (41) zit al sinds haar 18e in het kappersvak. In totaal is ze al 15 jaar werkzaam voor MartinHair, tot voor kort altijd in het filiaal aan de Weissenbruchstraat in Ben-

oordenhout, Den Haag. Ook heeft Roshnie zeven jaar lang in Suriname een eigen kapperssalon gehad. Het sluiten van haar zaak in Suriname deed ze met pijn in haar hart. Het was niet dat de zaak niet goed draaide, maar ze wilde terugkeren naar Nederland om haar kinderen (inmiddels 8 en 10 jaar) een beter toekomstperspectief te bieden.

'Het kweekje van Martin'

Op jonge leeftijd wist Roshnie al dat ze kapster wilde worden. Eerst oefende ze nog op de kapsels van poppen, later op die van vriendinnen en familieleden. De droom om kapster te worden had ze dus al vroeg, de

droom om zelf te ondernemen niet meteen. Die is vooral gegroeid door de aanmoedigingen en het vertrouwen van Martin, die MartinHair bijna 35 jaar geleden oprichtte. Volgens Roshnie heeft Martin het ondernemen in haar naar boven gehaald, terwijl ze samen met hem aan het brainstormen was in de zaak over veranderingen en verbeteringen. Martin betitelt haar wel eens als 'mijn kweekje'. Het opgebouwde vertrouwen en ervaring leidden ertoe dat Martin Roshnie vroeg om na 5 zaken in Den Haag de eerste zaak buiten Den Haag, in zijn pand aan de Herenstraat in Rijswijk te openen.

Uitdagingen en dromen

De klantenkring beperkt zich na 3 maanden al lang niet meer tot alleen Rijswijkers, ook studenten uit Delft die Roshnie in Benoordenhout nog knipte als kind vinden hun weg naar de Herenstraat, evenals voormalige klanten uit Suriname op bezoek in Nederland. Op de vraag wat de verschillen

zijn tussen knippen in Suriname of in Den Haag of Rijswijk geeft Roshnie aan niet heel veel verschil te merken qua klanten en voorkeuren. Wel merkt ze een groot verschil in wetten en regelgeving. Zo is het in Suriname bijvoorbeeld gemakkelijker om reclame buiten te maken of een lichtbak op te hangen.

Dat maakt ondernemen in Nederland wel iets uitdagender, maar ze hebben een goede start gemaakt, aldus Roshnie. Dit komt mede dankzij Roshnie's jarenlange ervaring als kapster, haar eigen zaak in Suriname en de ervaring van collega Brenda bij het filiaal van MartinHair aan de Fahrenheitstraat. Nu staan ze nog met z'n tweeën in de zaak. Het is Roshnie's droom dat de zaak over een jaar zo goed draait dat de zaak vol zit met klanten en ze met z'n vieren in de zaak staan.

Christianne Blijenberg

TROTSE BEWONERS VA

Hoogenraad
VERZEKERINGSADVISEURS

verzekeringsadvies bij u om de hoek
100% onafhankelijk en deskundig

070 399 65 60 • HOOGENRAAD-VERZEKERINGSADVISEURS.NL

N HET POSTKANTOOR

HAAGWEG 177 2281 AJ RIJSWIJK

HOOGENRAAD

N V M M A K E L A A R S

MAKELAARS SINDS 1903

070 399 36 34 • HOOGENRAAD.NL

Walking Hockey (55+) op de Rijswijksche Hockey Club

De Rijswijksche Hockeyclub (RHC) is enthousiast om de spelvorm walking hockey op haar vereniging te gaan introduceren en wil nu aftasten of er genoeg draagvlak is. Ben je 55+ en op zoek naar een buitenactiviteit met volop beweging? Dan is Walking Hockey misschien iets voor jou! Leeuwendal bewoonster Rik Akkermans kan je er alles over vertellen.

Walking Hockey is bedoeld voor 50+ / 60+ / 70+ mannen en vrouwen, die niet meer zo goed kunnen of willen rennen. Door Walking Hockey kun je blijven of gaan hockeyen. Een ding is duidelijk bij deze sport, rennen is ten strengste verboden! Je wan-

delt. Je speelt met een gewone hockeystick en bal, op een klein veld, 5 tegen 5, met kleine doeltjes en zonder keeper. En natuurlijk na afloop de derde helft, gezellig met elkaar iets drinken. Iets wat de leden van RHC maar al te goed kunnen.

Zowel de KNHB en het Nationale Ouderenfonds steunen deze activiteit ten volle. Rik hockeyt al vanaf haar 13e. Onlangs verhuisde ze van Den Bosch naar Rijswijk. Als sportief mens zoekt ze een uitdaging in hockey en ook golf. Rik vertelt: "Walking hockey maakt het hockeyspel laagdrempeliger door alleen wandelen toe te staan; het laat mensen ook op latere leeftijd nog kennismaken met hockey; het stimuleert en motiveert ouderen om via hockey meer te bewegen en het zorgt ervoor dat (eenzame) ouderen elkaar en anderen ontmoeten op de vereniging".

Vol enthousiasme deelt Rik verhalen over de tijd dat zij en haar gezin bij HC Bloemendaal en HC Den Bosch hockeyden. "Wij waren een echt hockey gezin, de kinderen waren hele zondagen op het veld als wij moesten spelen". Rik – nu 69 jaar – heeft tot haar verhuizing in 2020 competitie gespeeld. Ze lacht als ze vertelt dat ze ooit begon als spits, veel lopen; daarna werd ze midden-velder en de laatste jaren speelde ze in de achterhoede. Helaas moet zij nu het team waarmee zij veel lief en leed heeft gedeeld missen. "Het zou geweldig zijn als we in Rijswijk het Walking Hockey kunnen

starten. In Leeuwendaal wonen vast mensen die vroeger hebben gehockeyd en het weer op willen pakken. Of wellicht kennen zij mensen die dit leuk zouden vinden".

Trotse oma Rik met haar 9^e kleinkind.

Ben je op zoek naar heerlijk in groepsverband en in de buitenlucht te bewegen? Stuur een mailtje naar walkinghockey@rijswijkschehc.nl. Rik neemt dan contact met je op.

Erika Priebee

Foto: Ellen Pals

'Beste Leeuwendalers' schrijft mevrouw Rita Nachtegaal in februari aan de redactie van de wijkkrant.

'Ongeveer een jaar geleden passeerde ik de kerk en zag een telefoonnummer voor hulp. Thuis gekomen heb ik dat nummer gebeld en kreeg ik Ellen aan de lijn. Ik stelde mijn vraag: 'Zou iemand mij willen rijden in een rolstoel?' Ellen zou zien of er mensen waren die dat wilden doen.

Na 2 dagen kreeg ik al antwoord; twee mensen waren bereid het te doen en ik kreeg hun naam en telefoonnummer om een afspraak te maken. Na een week belde Ellen weer, er waren nog 3 wandelaars bijgekomen. We wandelen nu al meer dan een jaar iedere week. Zo belangrijk in coronatijd. Onderweg hebben we gesprekken over van alles, dagelijkse dingen, gezin, omgeving, politiek en wat we tegenkomen onderweg. Op deze manier leren we ook nog van elkaar.

Er is een vriendschapsband ontstaan. Ik geniet er erg van! Bedankt voor jullie hulp en ik hoop dat we nog lang kunnen wandelen.'

We vroegen Ellen Pals van de Leeuwendaalkerk om een reactie:

'Ontzettend leuk dat mevrouw Nachtegaal via de wijkkrant laat weten dat ze zoveel plezier heeft in het wandelen met vrijwilligers die via de Leeuwendaalkerk zijn ingezet in de coronatijd. Voor ons was het belangrijk om juist in de coronatijd - een tijd waarin we als mensen onderling letterlijk en figuurlijk op grotere afstand van elkaar kwamen te staan - juist te doen wat we kunnen om onderling contact te blijven zoeken. Dat proberen we als kerk voortdurend en gaan we ook na corona gewoon mee door. In de eerste plaats natuurlijk omdat we mensen als mevrouw Nachtegaal daar een dienst mee kunnen bewijzen, maar ook omdat we de waarde inzien van blijvend contact met de mensen om ons heen, zeker ook in de buurt van de kerk. Het genoeg is dus geheel wederzijds!

*Hartelijke groet,
Ellen Pals, Leeuwendaalkerk'*

Koningsdag als vanouds!

Vrijmarkt, fanfare, Strijd der Titanen, kinderspellen & band Plunck. Uiteraard de versnaperingen van de kerk en de bar. Het was weer een prachtige dag, we hopen dat je ervan hebt genoten.

Wij kijken al uit naar de komende editie, zorg dat je erbij bent!

Oranjecomité Leeuwendaal

Het verhaal van je leven

Iedereen heeft een verhaal te vertellen. Het kan gaan over leuke en droevige momenten, over grappige en bijzondere gebeurtenissen. Denk je misschien nu: daar kan ik wel een levensboek over schrijven? Of zeggen anderen dat tegen je? Vrijwilligers van de Rijswijkse Schrijverskring Levensboeken helpen senioren graag een mooi boek te maken.

Samen met een schrijver haal je herinneringen op. Jij vertelt en de vrijwilliger luistert, vraagt, noteert. Ook als je gelooft dat je weinig te vertellen hebt, merk je dat er heel wat waardevolle herinneringen naar boven komen. Elke schrijver heeft namelijk een training gevolgd waardoor deze van de hoed en de rand weet: Hoe schrijf je een levensboek? Hoe halen we herinneringen naar boven?

Hoe geef je een boek vorm met foto's?

De schrijver maakt na verschillende gesprekken jouw levensboek drukklaar. Het schrijven en het vormgeven kosten niets. Wel betaal je zelf het drukken van de boeken, en bepaal je de oplage, omdat het jouw eigen uitgave is: voor jezelf, familie en/of vrienden.

Liever schrijver worden

Ben je geïnteresseerd in verhalen van anderen en hou je van schrijven? Dan ben je van harte welkom in onze Rijswijkse Schrijverskring Levensboeken. Eerst volg je een training waarna we kijken welke verteller bij je past. We bieden cursussen, workshops, en contact met andere schrijvers binnen onze Schrijverskring.

Ervaringen van vertellers en schrijvers

Ivonne, schrijver, 50 jaar:

Schrijven geeft mij plezier en zingeving. Via het project Levensboeken ontmoette ik Ella. Deze kwieke dame vertrouwde mij haar levensverhaal toe. Het leuke vond ik dat ik van haar leerde en zij van mij. Zo vertelde ze dat er vroeger geen douches waren en dat de mensen naar badhuizen gingen voor 25 cent!

Ella, verteller, 88 jaar:

Door het vertellen kwamen er herinneringen boven. Ik lachte en hilde. Mijn leven begon turbulent doordat mijn moeder mij naar Rotterdam meenam vanuit Argentinië. Het schip waarop wij voeren, botste op een ander schip en zonk. Op tijd zijn we gered en veilig aangekomen in Rotterdam. Die veiligheid duurde niet lang. De oorlog brak uit. Tijdens de hongerwinter dook ik onder op het eiland De Woude. Ik spon aan een spinnenwiel wol en ruilde deze voor voedsel. Mijn leven ging niet over rozen, maar ik ben dankbaar voor mijn kinderen en kleinkinderen. Ik ben blij met wat het boek mij bracht.

Herman, verteller, 84 jaar:

'Je zou er een boek over kunnen schrijven; dat zei iemand tegen mij. In het begin dacht ik: ach, wat heb ik nou te melden? Maar het is een interessant boek geworden waar ik trots op ben. Het was een bijzondere ervaring om zo vrijuit over je leven te praten. Ik keek uit naar de gesprekken met schrijver

Tineke. Gesprekken die zowel mooie als verdrietige momenten ophaalden: herinneringen en gebeurtenissen, prachtig geordend in een boek.

Tineke, schrijver, 67 jaar:

Sinds 2015 ben ik actief als schrijver. Recent heb ik mijn zesde levensboek afgerond, nu met Herman. Altijd al was ik geïnteresseerd in de levensloop van mensen: in wat de ander beleeft en raakt, én ik houd van schrijven. Een levensboek schrijven is een intensief, positief proces. Een goede klik tussen verteller en schrijver is belangrijk: met Herman was deze er!

Meer informatie

Heb je belangstelling als verteller of als schrijver? Bel naar Hanneke Sas, Rijswijkse Schrijverskring Levensboeken (onderdeel van Stichting Haagse Levensboeken), 06-12243531, of mail naar hannekesas@haagselevensboeken.nl. Je vindt ons op www.haagselevensboeken.nl.

Bij Werker Notariaat zijn wij gespecialiseerd in familie- en erfrecht.

U kunt bij ons terecht voor:

- ▶ levenstestamenten
- ▶ testamenten
- ▶ huwelijks- of partnerschapsvoorwaarden
- ▶ samenlevingsovereenkomsten
- ▶ schenkingen
- ▶ verklaringen van erfrecht en/of executele
- ▶ advies en hulp bij de afwikkeling van een nalatenschap

Ook zijn wij gespecialiseerd in ondernemingsrecht gericht op het MKB.

Daarnaast kunt u voor onroerend goed transacties, zoals de overdracht van een woning of het vestigen van een hypotheek, bij ons terecht.

Meer informatie over onze dienstverlening, ons kantoor en team vindt u op onze website www.werkernotariaat.nl.

Voor vragen zijn wij telefonisch bereikbaar op 070 219 78 78.

WERKER
NOTARIAAT

Maanweg 174
2516 AB Den Haag

070 219 78 78
info@werkernotariaat.nl
www.werkernotariaat.nl

SMAAK VAN HET ZUIDEN

Wijnabonnement

Met het wijnabonnement van Smaak van het Zuiden heeft u altijd de juiste wijn in huis.

Eens per kwartaal wordt het bij u thuisgebracht en u krijgt een print met de wijnbeschrijvingen erbij.

Het pakket bestaat uit 5 maal 2 verschillende wijnen. Afhankelijk van het seizoen is er een bepaalde verdeling wit, rood & rosé, maar als u liever alléén wit of rood wenst dan kan dat natuurlijk ook.

De wijndoos met 10 prachtige wijnen kost slechts €80,00 euro. De waarde in de doos is altijd minimaal €85,00 dus u heeft naast de thuisbezorging, diversiteit en wijnbeschrijvingen ook altijd minimaal €5,00 voordeel.

Heeft u interesse, vragen of wilt u de kwartaal box een keer vrijblijvend uitproberen?

Mail naar info@smaakvanhetzuiden.nl

of sms/app naar: 06 55101696

Wijnhandel & Kookstudio Smaak van het Zuiden

Herenstraat 103

2282 BS Rijswijk ZH

Tel: 06 – 55 10 16 96

E-mail: info@smaakvanhetzuiden.nl

Website: www.smaakvanhetzuiden.nl

Groen op de stoep

Met namen als overblijvende ossentong en stinkende gouwe kleuren ze onze wijk. Stoepplantjes. Vaak lopen we er langs zonder dat we ze zien. Maar ze zijn o zo mooi. En nuttig. Niet alleen voor insecten en vogels, maar ook voor de regenafvoer in de straat.

Groene rijkdom

In het begin lijken al die kleine plantjes op elkaar. Ik geef toe, voor mij was het ooit gewoon onkruid en niet meer dan dat. Toen ik vorig jaar op tv een uitzending zag over stoepplantjes, was mijn nieuwsgierigheid gewekt. En ben al wandelend gaan letten op wat er zoal groeit tussen stenen en tegen muurtjes. En dat is meer dan je denkt. Iedereen kent ongetwijfeld de paardenbloem, het madeliefje en wellicht ook het herderstasje. Maar er zijn heel veel verschillende soorten stoepplantjes. Nederland telt maar liefst meer dan 600 soorten. Welke planten voorkomen, verschilt per regio en per plek. Als ze in bloei staan, zijn ze gemakkelijker van elkaar te onderscheiden.

Op ontdekkingstocht in Leeuwendaal

Een ding is zeker: Leeuwendaal is rijkelijk bedeed met het 'spontane groen'. Overal groeit wat. Zoals de overblijvende ossentong. Die herken je aan de kleine blauwe bloempjes en staat in vrijwel elke straat in Leeuwendaal. En zie je felgele bloemen dan is de kans groot dat het een stinkende gouwe, gele helmbloem of schijnpapaver is. Mooi zijn ook het maarts viooltje en de tuinjudaspenning. En ik kan zo nog wel even doorgaan. Op de foto's een kleine greep uit wat er in onze wijk groeit. Elke maand ziet het groen er weer anders uit en ontdek ik nieuwe plantjes. Dat spotten

gaat inmiddels vanzelf, ongemerkt kijk ik omhoog.

Onderzoek

Omdat stoepplantjes zo belangrijk zijn voor de natuur in de stad, komt er steeds meer aandacht voor. Zo is de Hortus Botanicus Leiden een onderzoek gestart naar de verspreiding van stoepplantjes in Nederland. Iedereen kan een bijdrage leveren aan dat onderzoek en helpen met de registratie. Daar hoeft je geen expert voor te zijn. Op de website www.stoepplantjesonderzoek.nl vul je in welk plantje je hebt gezien. Dat kan ook met behulp van een zelfgemaakte foto. De website toont automatisch om welke soort het gaat. Uit eigen ervaring weet ik dat dat niet altijd goed gaat. Een check via google kan geen kwaad.

Botanisch stoepkrijten

Enkele jaren geleden heeft de Hortus Botanicus ook het botanisch stoepkrijten aangezwengeld. Met krijt krijgt het stoepplantje een naam zodat voorbijgangers zien welke plant het is. In de hoop dat er meer waardering komt voor stoepplantjes en dat ze niet alleen als onkruid worden gezien. In diverse steden is dat opgepakt. In Leeuwendaal heb ik dit nog niet gezien. Mocht je geïnspireerd zijn geraakt, ga dan met stoepkrijt op pad!

Annemiek van der Zande

Stinkende Gouwe

Winterpostelein

Overblijvende Ossentong

Paarse Dovenetel

Schijnaardbei

Look-zonder-look

Pianist, organist, dirigent Jos Laus over muziek:

'Op de een of andere manier kan ik niet zonder...'

Leeuwendaallaan 54. Daar kwam Jos Laus als vijfjarige te wonen. Twee jaar later mocht hij met zijn jongere zusjes naar de muziekschool, een paar huizen verder, op de hoek met de Oranjelaan. 'Hier maakte ik kennis met klassieke muziek. Op de piano thuis speelden mijn ouders vooral salonmuziek die toen gangbaar en populair was.'

Op de Bonifatiusschool ging zijn muzikale ontwikkeling snel. Destijds was Frans Kaag (inderdaad, de vader van Sigrid) vaste organist van de Bonifatiuskerk en als dirigent van het kerkkoor altijd op zoek naar nieuw muzikaal talent onder de leerlingen van de school. Zo toog ook Jos naar de wekelijkse koorrepetities in de Bonifatiuskerk. Over de Haagweg, door de Herenstraat, de Van Vredenburgweg, in zijn eentje, ook in het

donker. 'Destijds was dat heel gewoon. En Kaag was een leerling van Hendrik Andriesen, de bekende componist uit die heel muzikale familie. Toen is mijn fascinatie voor orgel ontstaan. Het liefste stond ik er met m'n neus bovenop. Stapte ik zo uit het koor naar de organist. Wat natuurlijk niet de bedoeling was, maar ik kon me eenvoudig niet bedwingen.'

Dierbare herinneringen

Ook bij de paters Jezuïeten van het Delftse Stanislascollege waar hij Gymnasium alfa deed, was veel aandacht voor muziek. 'De leraar Frans was opgeleid als concertorganist. Later kreeg ik nog privéles van hem, in contrapunt en harmonieleer. Ik stapte over naar een Delftse pianoleraar, leerling van de bekende musicus Gerard Hengeveld, die later

ook mijn docent werd. Zodra ik even kon, ging ik luisteren naar orgeluitvoeringen door Joop Schouten in de Delftse Hippolytuskerk. Zelf speelde ik in de kapel tijdens schooldiensten, werd af en toe gevraagd voor een optreden.' Op zijn 16e werd hij organist van de Bonifatiuskerk.

Al tijdens zijn middelbare schooltijd werd hij klaargestoomd voor het conservatorium. 'Mijn moeder en mijn muzikale ooms steunden mij. Leraar Joop Schouten wist uiteindelijk ook mijn vader te overtuigen.'

Prijzen

Hij studeerde af in piano, orgel, koördirectie. Begeleidde en dirigeerde vele koren, initieerde nieuwe koren, was organist en dirigent in de Bonifatiuskerk, later van de Haagse Jacobuskerk (aan de Parkstraat), richtte daar het nieuwe kamerkoor Capella Sti. Jacobi op. Was docent bijvak piano en balletbegeleider aan het Haags Conservatorium. Nam cd's op, zoals "Franse meesters in de Hofstad", uitgevoerd op het orgel in de Jacobuskerk met zijn prachtig Frans-romantische toon. componeerde muziekstukken. Adviseerde en publiceerde over talrijke restauraties en nieuw-

bouw van pijporgels. Schreef een boek over de bekende 19e-eeuwse Utrechtse orgelmaker Maarschalkerweerd. Wegens deze en vele andere verdiensten ontving hij een koninklijke onderscheiding én de Franse onderscheiding "Arts, Sciences et Lettres". De uitreiking in de Spiegelzaal van het "Hôtel Intercontinental Paris le Grand", naast de Opéra, was een belevenis. (Overigens betekent "Laus" in het Latijn "lof"...)

Zelfgebouwd orgel

'Elke zondag was ik bezet, 52 jaar lang. Nu ik gepensioneerd ben, had ik eindelijk tijd om alle 48 preludes en fuga's uit de boeken van Bachs Wohltemperierte Klavier door te spelen. Was ik nog nooit aan toegekomen.'

In zijn muziekkamer op de bovenverdieping zijn nog net een paar looproutes opengenhouden langs de piano in het midden, overvolle boekenkasten langs de ene muur, een eigenhandig gebouwd orgel er tegenover, een bureau voor het raam. Hij blijft studeren, schrijven, muziek maken. 'Op de een of andere manier kan ik niet zonder.'

Barbara Schilperoort

We zijn op bezoek bij de 88 jarige mevrouw Schaareman ('zeg maar Leny') aan de Geestbrugweg. Ze woont in één van de appartementen in het grote blok bij de brug.

We kennen mevrouw Schaareman via de Leeuwendaal koffieochtenden voor senioren (iedere eerste woensdag van de maand om 10.30 uur in Amicitia; wees welkom!) waar wij vrijwilligers zijn.

Leny is een grote fan van Barbies en heeft er een verzameling van. Onze interesse is gewekt. Op de vraag of wij haar mogen interviewen: 'ik heb er niet zoveel hoor'. Het zijn er 35 – er zitten prachtige exemplaren tussen. Helaas zonder doos, anders zouden sommige Barbies al gauw €3000 per stuk op kunnen leveren op de markt. Voor geïnteresseerden: er is nog steeds een levendige markt in Nederland; 'Barbie in Holland' organiseert 2 keer per jaar een verzamelbeurs.

Leny heeft alle Barbies zelf gekocht – gewoon omdat ze ze leuk en mooi vond. De eerste kocht ze in 1962 toen ze 28 jaar oud was. Sommige Barbies kocht ze voor haar dochters (maar ze kregen ze niet mee toen ze het huis uitgingen). Ooit heeft ze ook een Ken gekocht – maar die ligt nog ergens in een doos; ze vond er niks aan.

We kijken ondertussen onze ogen uit in de woning: er hangen overal prachtige patchwork kustwerken die Leny zélf heeft gemaakt.

Over de koffieochtenden wil ze nog het volgende zeggen: het is altijd érg gezellig! Helaas moet ze inmiddels alleen komen. De eerste jaren kwam ze altijd met haar geliefde verloofde James – 13 jaar mochten ze samen zijn, totdat hij een jaar geleden plotseling overleed. Een groot gemis.

Leny Schaareman heeft één wens: dat ze tot het einde van haar leven in haar gezellige woning kan blijven wonen!

**Marijke van Gestel en
Nicolet Destrée**

Mag ik uw huidprobleem oplossen?

WWW.SKINAID.NL

oedeem (vochtophoping) - acne of
onzuivere huid - nazorg bij kanker
pigmentvlekken - rode adertjes
littekens - steelwratjes - kaalheid
overbeharing - verouderde huid

Open kaartspelletjesmiddag in Amicitia: 18 september 2022

Afgelopen Koningsdag vroeg iemand me wat Sociëteit Amicitia voor een gebouw is. Ik had me niet gerealiseerd dat dit geen algemene kennis is, hoewel het gebouw al enkele keren als stembureau heeft gediend. Welnu, Amicitia is een vereniging met ruim 150 leden die hun gebouw -een gemeentemonument- vooral gebruiken om te bridgen.

Om onze wijkgenoten nader te laten kennismaken met onze vereniging en het gebouw wil Amicitia u uitnodigen om bij ons een middagje te komen kaarten. Dat hoeft geen bridge te zijn. Het kan ook klaverjassen zijn, canasta, toepen of andere kaartspellen. Het kaartmateriaal staat ervoor klaar. U kunt alleen komen of met een partner of groepje. U bent ook welkom voor alleen een praatje.

De kaartspelletjesmiddag vindt plaats op zondag 18 september 2022 vanaf 14:00 uur tot ca. 17:00 uur. De inloop is vrij en zolang er plaats is – er staan 12 tafeltjes voor 4 personen – kan er gebruik van worden gemaakt. Er is een bar waar u drankjes kunt bestellen. Dankzij onze wijkvereniging Leeuwendaal kunnen wij u 2 gratis consumpties aanbieden.

Joris Al (Voorzitter van Amicitia)

We zouden ...

'Dat zouden we toch niet meer doen?!' Zo kon mijn oom buurtkinderen in opperste verwarring brengen. Wanneer ze op het pleintje voor zijn huis voetbalden en de bal altijd weer zijn tuin inrolde, tegen zijn voordeur kaatste. Dan kwam hij naar buiten met zijn meest norse, Groningse gezichtsuitdrukking, onderlip naar voren, maar met een twinkelen in zijn ogen. Pas later zouden die buurtkinderen leren dat een eenzijdige afspraak tussen twee partijen geen afspraak kan zijn. En dat hij niet zo boos was als hij leek.

Hun verwarring zit verder niet alleen in het woord "we". Alsof mijn oom zich aan hun kant schaart en dus mededader is. Ook "zouden" klinkt verwarrend. En daarvan zijn talloze voorbeelden.

Mijn man en ik hebben al een paar jaar kaartjes voor de TGV naar Parijs. Steeds weer stellen we onze reis uit – gelukkig kan dat, ze blijven geldig. Lockdowns verhinderden ons vertrek, maar ook strenge maatregelen ter plaatse, bijvoorbeeld voor het gebruik van mondkapjes in musea. Nu staat onze reis voor september gepland. Heerlijk vooruitzicht.

We zouden al veel eerder op reis, zeiden velen. Nu mag het weer. En dus trok iedereen er in de meivakantie op uit. Je merkte het aan de lege straten en een overvloed aan parkeerplaatsen. En aan de lege huizen waar spaarlampen op lichtschakelaars de indruk probeerden te wekken dat de eigenaren gewoon thuis waren. Al was er binnenshuis niemand te zien. Het aantal inbraken was hoog.

We zouden minder gaan vliegen, zeiden velen. Want we begrepen dat met het

wereldwijd verplaatsen van mensen en goederen ook virussen meeliften. Bijgevolg kleurden de luchten blauwer dan hemels. Hoewel de donkere wolk vol onrust over wat ons nog meer te wachten stond, bleef hangen, onzichtbaar maar des te meer voelbaar. Inmiddels trekken de vele vliegtuigen met hun uitlaatgassen strepen in strakke patronen door de lucht die al lang niet meer zo intens blauw is. Terwijl een volgende donkere wolk boven ons hangt, eveneens onzichtbaar, maar des te meer voelbaar. Dit keer vanwege die o zo dichtbij oorlog, waarvan de gevolgen steeds tastbaarder worden. Wat staat ons te wachten?

Het aantal gevluchte Oekraïners dat zich – op het moment dat ik dit schrijf – in Nederland heeft laten registreren is zo groot als het inwonertal van een flinke stad. Vergelijkbaar met Rijswijk. Oorlog? Maar we zouden we toch nooit meer een oorlog meemaken? Mijn oom groeide op tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ik ben blij dat hij deze periode niet meer hoeft mee te maken. We zouden... Zo'n zinsconstructie heet "Onvoltooid Verleden Toekomstige Tijd". Met andere woorden: dat wat vroeger al dan niet plaatsvond, kan in de toekomst alsnog gebeuren.

Iets om verder over na te denken in de komende zomervakantie....

Barbara Schilperoort

FYSIOSPORT STARTPROGRAMMA

PERSOONLIJKE TRAINING

Kies uit 12 of 24 persoonlijke trainingen

VASTE PERIODE

Een vaste periode, geen abonnement

ONBEPERKT ZELF TRAINEN

Je mag onbeperkt zelf trainen

**GESCHIKT VOOR IEDEREEN
DIE SNEL EN VERANTWOORD
FIT & GEZOND WIL WORDEN**

WE ZIJN OPEN!

Bel: 085-0220320